

stiller de såkaldte „papirløse ægteskaber“ med ægteskaber.

Spørgsmål 4:

Udvalget anmoder om udkast til lovregler, der i arveafgiftsmæssig henseende ligestiller andre langvarige forbindelser, der har opbygget et hjem i fællesskab, med ægteskaber. Der tænkes her ikke blot på homofile forbindelser, men også på andre fællesskaber, for eksempel mor-datter forhold, venskabsforhold osv.

Bør der i reglerne opstilles et krav om 5 eller 10 års fælles husholdning?

Svar:

Der er hverken i ægteskabslovgivningen eller i anden tilsvarende lovgivning regler, der knytter generelle retsvirkninger til „papirløst ægteskab“ eller til langvarige forbindelser, der har opbygget et hjem i fællesskab. Regler af den art, der nævnes i spørgsmålet, må derfor forudsætte, at disse begreber afgrænses i arveafgiftsloven. Afgrænsningen må være skarp for at gøre det muligt at administrere bestemmelserne i praksis og for at skabe den nødvendige klarhed om borgernes retsstilling.

a) Ved afgrænsningen af, hvad der skal forstås ved et „papirløst ægteskab“, må der tages stilling til, om et sådant kan antages at foreligge, blot to personer er flyttet sammen, eller om man må opstille nærmere krav til forholdets karakter og varighed. Der må ligeledes tages stilling til, om der kan opstilles et praktisk anvendeligt kriterium for, hvornår et „papirløst ægteskab“ kan anses for at være påbegyndt, idet dette ikke konstateres igennem en officiel tilkendegivelse svarende til en vielse. Der må sikkert stilles strengere krav end blot konstatering af, at de to personer har anmeldt samme bopæl til folkeregisteret.

Tilsvarende må man overveje, om der kan findes et egnet kriterium for, hvornår et „papirløst ægteskab“ kan anses for ophørt, idet dette heller ikke konstateres igennem en officiel tilkendegivelse som ved separation eller skilsmisse. Dette vil være nødvendigt, hvad enten nyordningen skal omfatte en tidligere samlever eller ej. Det bemærkes i den forbindelse, at også fraseparerede og fraskilte ægtefæller betaler arveafgift efter den særlige ægtefælleskala. Et kriterium for,

hvornår det „papirløse ægteskab“ kan anses for ophørt, er endvidere nødvendigt, for at man kan fastslå samlivets varighed, såfremt varigheden skal tillægges betydning.

b) Afgrænsningen af, hvornår der foreligger andre langvarige forbindelser, der har opbygget et hjem i fællesskab, giver de samme problemer om begyndelsestidspunkt og varighed, som er nævnt ovenfor.

Der er ikke i lovgivningen knyttet retsvirkninger til, at samlevende personer har „opbygget et hjem i fællesskab“. Spørgsmålet er derfor, hvorledes det skal konstateres, at et hjem er opbygget i fællesskab. Her vil anmeldelse til folkeregistret af samme bopæl sikkert heller ikke være tilstrækkeligt.

Det er også et spørgsmål, hvorledes fællesskabet om hjemmets enkelte formuegoder skal have givet sig udslag, samt hvilke af parternes formuegoder der må anses for at høre til hjemmet. Dette skyldes, at der med hensyn til samlivsforhold ikke findes en retsordning svarende til ægteskabslovgivningens regler, hvorefter selve indgåelsen af ægteskab medfører, at alt, hvad der ikke udtrykkeligt gøres til særeje, indgår i det ægteskabelige formuefællesskab. I forbindelse med det her omtalte problem må der også tages stilling til, hvor stor en del af formuen der skal henføres til det hjem, som personerne er fælles om; det må således afklares, om det er tilstrækkeligt, at der heri indgår enkelte formuegenstande, som for eksempel indboet, eller om det skal være en betingelse, at ingen af personerne har holdt nogen del af sin formue uden for fællesskabet. Man må også her være opmærksom på, at ordningen må udformes således, at det er praktisk muligt at konstatere, om kravene er opfyldt.

Det er ikke anset for muligt at udarbejde de ønskede udkast til lovregler uden nærmere direktiver om de nævnte afgrænsningsspørgsmål.

Det af justitsministeriet i 1969 nedsatte ægteskabsudvalg overvejer blandt andet, om nogle af de bestemmelser i lovgivningen, der knytter retsvirkninger til ægteskabet, bør kunne anvendes på visse ægteskabslignende forhold. Udvalget skal endvidere overveje retsvirkningerne af faste samlivsforhold, herunder også samlivsforhold mellem personer af samme køn.

Dette udvalg overvejer således, hvilken